

13. L'ESCOLA FRANCESCA D'ANNALES

Trauma de la Gran Guerra
+
Antecedents renovadors
(Pirenne, Berr)

Lucien Febvre i Marc Bloch
Annales d'histoire économique et sociale
(1929)

→ Alternativa superadora de l'enfocament polític

→ Obertura a nous camps d'investigació

→ Aplicació avanços metodològics procedents
de demografia, geografia, filologia, arqueologia i economia

Superació del concepte
de “document” rankià

L. Febvre: *“Indubtablement, la història es fa amb documents escrits. Però també pot fer-se, deu fer-se, sense documents escrits si aquests no existeixen [...]. Per tant, amb paraules. Amb signes. Amb paisatges i amb teules. Amb formes de camps i males herbes [...]. Amb exàmens pericials de pedres fets per geòlegs i anàlisis d'espases de metall fetes per químics. En una paraula: amb tot el que, sent de l'home, depèn de l'home, serveix l'home, expressa l'home, significa la presència, l'activitat, els gustos i les formes de ser de l'home.”*

- **AMPLIACIÓ DE TEMES**

- **ARTICLES REVISTA ANNALES 1929-1945**

- 57,8 % TEMÀTICA ECONÒMICA
    - 26,2 % TEMÀTICA SOCIAL
    - 10,4 % HISTÒRIA CULTURAL
    - 2,8 % HISTÒRIA POLÍTICA

Context

Desencant amb les polítiques prèvies

Atur massiu

Inflació galopant

Recessió

Preferència per esquema temporal de llarga durada

Establiment i anàlisi d'estructures socials, cicles econòmics, etc.

Obertura a noves temàtiques

II GM

Control d'investigacions,
publicacions i ensenyament
històriques

— Historiografia racional
i immanentista

Literatura mítica, llegendària,
propagandística

Estats feixistes

Mite racial i socialdarwinista doctrinari i amb caires mil·lenaristes

Racisme

Hitler: *Mein Kampf*

ADOLF HITLER: [...] HA DE GRAVITAR ENTORN DE LA NOCIÓ DE RAÇA; LA HISTÒRIA GREGA I LA ROMANA SÓN INDISPENSABLES, PERÒ A CONDICIÓ D'INSERIR-LES EN EL SEU CONTEXT DE LA COMUNITAT RACIAL DELS ARIS; LA SEUA HISTÒRIA ÉS UN COMBAT PERMANENT PER LA PURESA DE LA RAÇA, SEMPRE EN PERILL A CAUSA DE LA CONJURA MALÈFICA DE LES RACES INFERIORS, QUE INTENTEN INFILTRAR-SE EN EL COS D'UN POBLE SA. [...] CAL CONCENTRAR L'ATENCIÓ SOBRE ALGUNS DELS NOSTRES HEROIS EMINENTS, I SABER PASSAR PER DAMUNT D'UNA PRESENTACIÓ OBJECTIVA, TENIR PER FINALITAT INFLAMAR L'ORGULL NACIONAL. [...] CAL SABER TRIAR ELS MÉS GRANS DELS NOSTRES HEROIS PER PRESENTAR-LOS A LA JOVENTUT EN UNA FORMA TAN PENETRANT QUE ELS CONVERTISCA EN ELS PUNTALS D'UN SENTIMENT NACIONAL INFRANGIBLE [...]. EN EIXIR DE L'ESCOLA, L'ADOLESCENT NO HA DE SER TEBI, PACIFISTA, DEMÒCRATA O QUALSEVOL ALTRA COSA D'AQUEST GÈNERE, SINÓ UN ALEMANY COMPLET. [...] NO HI HA DUBTE QUE EL MÓN VA CAP A UNA COMMOCIÓ TOTAL. SERÀ AQUESTA PER A LA SALVACIÓ DE LA COMUNITAT ÀRIA O PER A PROFIT DEL JUEU ETERN? [...] NO VULL QUE S'APRENGA LA HISTÒRIA, SINÓ QUE INSTRUÏSCA.

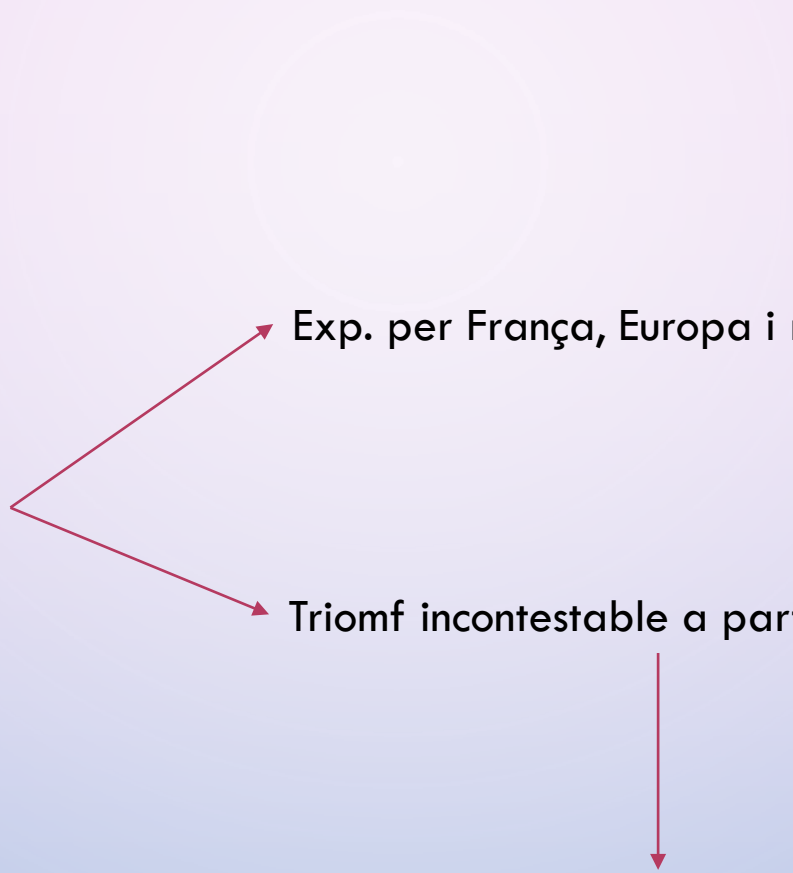
Derrota del feixisme

Renovació historiogràfica
Annales. Economies, Sociétés, Civilisations

Exp. per França, Europa i resta del món

Triomf incontestable a partir del 1956

Direcció de
Fernand Braudel

F. Braudel: *Le Méditerranée et le monde méditerranéen à l'époque de Philippe II* (1949)

“model ecològicodemogràfic”
“paradigma estructural geohistòric”

→ Llarga durada

→ Conjuntura

→ Esdeveniment

“ones que alcen les mares
en el seu potent moviment”

Radicalització del
determinisme geogràfic

→ Connexió amb el fatalisme geogràfic de Ratzel

“El sòl regula les destinacions dels pobles amb cega brutalitat.”

Braudel: espai i temps històric
són dimensions despolititzades

“Perversa ironia”

Himmelfarb: *“Els anys posteriors a la guerra, a mesura que els historiadors tractaven d’assimilar l’enormitat dels individus i de les idees responsables per aquells «esdeveniments de breu durada» (coneguts com a Segona Guerra Mundial i Holocaust), la teoria de la història que minimitzava individus, idees i, sobretot, esdeveniments, guanyava influència creixent.”*

Conseqüències

1r "història serial"

Le Roy Ladurie

"la història que no és quantificable no es pot dir «científica»"

"l'historiador del demà serà programador o no serà res"

Millors resultats en demografia i economia d'època moderna

Falta de dades – resultats absurds en altres àmbits

2n "història de les mentalitats"

Influència de la psicologia social i l'antropologia estructural

Estudi del nivell inconscient de les pràctiques socials i les representacions col·lectives

Quantificació estadística: mitjà i objectiu últim

Articles *Annales*
Dècada 1970

32,8 % història cultural

27 % història social

26,7 % història econòmica